

تلفیق هنر بومی «توبافی» با کسب و کاری مدرن به کارآفرینی برای زنان روستای خراسان منجر شده است

حوله‌های فراموش شده

همین کتجکاو‌هایی اولیه شد تا با لیلا منصوری، مسؤول این صفحه چشم نواز همکلام شویم تا خیلی زود متوجه شویم که ما با یک کارآفرین روستایی روبه‌رو هستیم که هنر قدیمی و سنتی توبافی را به شکلی نوین ارائه کرده است، اتفاقی که مخاطبان زیادی هم از این نوآوری استقبال کرده‌اند.

خورده باشد؛ انگار که نیاز به دقت و وقت گذاشتن دارد تا بیشتر ببینیم و بیشتر بخوانیم که اینجا چه هستند و چه کاربردی دارند؟ آن وقت است که بعد از چند دقیقه، می‌فهمیم که این محصولات که در عکس‌ها می‌بینیم، پارچه‌هایی پرکاربرد و هنر دست زنان روستای خراسان هستند که توبافی انجام می‌دهند.

اولین برخورد با صفحه خراسان توباف در شبکه اجتماعی اینستاگرام خیلی سؤال برانگیز است. خراسان کجاست و توباف یعنی چه؟ عکس‌ها و محصولاتی که در صفحه اجتماعی شان دیده می‌شود، چیزی نیست که در طول گشت و گذارهای معمولی در شبکه‌های اجتماعی زیاد دیده باشیم و به چشم مان

نرجس خانعلی‌زاده

روزنامه نگار

مقابله سنت و صنعت

«توبافی چیست؟ خراسان کجاست؟» این ابتدایی‌ترین واکنش کاربران و مخاطب صفحه توبافی خراسان است. واکنش کسانی که شاید تا به امروز نام این هنر را نشنیده‌اند و تصویری هم درباره آن ندارند: «تازه اگر هم چیزی می‌دانستند و آن را می‌شناختند، توبافی یزد بوده است که در بیشتر مواقع، شکل صنعتی به خودش گرفته است.» اما اواز هنر دست زنان روستایی می‌گوید که با مواد صددرصد طبیعی و بدون ذره‌ای پلی‌استر، توبافی می‌کنند و حوله‌های نرم و لطیف می‌یافتند. اما در لابه‌لای نظرات مخاطبان صفحه درباره اصل توبافی، نظرات درخشان دیگری هم دیده می‌شود: «این پارچه‌ها، من را یاد حوله‌های قدیمی مادر بزرگم می‌اندازد، یاد روزهای خوشم.» راست هم می‌گوید؛ انگار محصول دست زنان روستایی، همیشه همان اصالت قدیمی و سنتی خودش را خواهد داشت. چیزی که معلوم است این است که امروز توبافی در خیلی از مناطق کشور صنعتی شده است اما زنان خراسانی هنوز با همان روال سنتی و قدیمی‌شان، پارچه بافی می‌کنند و کسب و کاری برای خودشان دارند: «خب در خیلی از مناطق، توبافی حالتی صنعتی به خودش گرفته است، اما در خراسان هنوز از طرف میراث فرهنگی، کلاس‌هایی برای خانم‌هاش برگزار می‌شود تا این هنر سنتی خودشان را حفظ کنند.»

چرا خراسان؟

همه چیز از دوران دانشجویی لیلا منصوری و اردوهای جهادی اش شروع شده است. اردوهایی که با هدف کارآفرینی روستایی برگزار می‌شد و امروز و بعد از گذشت سال‌ها، خانم منصوری در راهی که در آن قدم گذاشته بود استوار ماند. خودش این‌طور تعریف می‌کند: «از آنجاکه من در دوران دانشجویی در فعالیت‌های جهادی مشغول بودم و دغدغه کارآفرینی داشتم، همیشه به دنبال این بودم که بعد از فارغ التحصیلی یکی از روستاهای کشور را انتخاب کنم و کاری متناسب با توان مردمان آنجا راه بیندازم و آن را گسترش بدهم.» و خب انگار چون هدف خوبی در سر داشته است، خدا راه را برایش هموارتر هم کرده است: «همان شد که من با همسر که اصالتا خراسانی است، ازدواج کردم و ایده راه اندازی کسب و کاری با تمرکز بر هنر توبافی این منطقه را او به من داد. در واقع من بعد از ازدواج بود که اصلاً فهمیدم توبافی چه هست و چه کاربردی دارد!» هنری که اهالی روستا با موادی نخی، پارچه‌هایی دستباف می‌یافتند و به عنوان حوله از آن استفاده می‌کنند؛ البته این‌طور که معلوم است، این روزها دایره استفاده از این هنر دیگر محدود به حوله نمی‌شود و کاربردهای متنوع دیگری هم پیدا کرده است: «خراسان نام یکی از روستاهای خراسان جنوبی است، روستایی که به خاطر هنر پارچه بافی سنتی یا همان توبافی اش، ثبت جهانی شده است.» این را خانم منصوری می‌گوید که برای تمرکز بر کارآفرینی و توسعه کارآفرینی، منطقه به منطقه گشته است و در نهایت به خراسان و هنر توبافی رسیده است. بالاخره آنها کار را با دوستان و بستگانشان که در روستای خراسان، کارگاه توبافی داشتند شروع کردند: «قرار شد طراحی و ایده محصول با ما باشد و اجرا هم با آنها، مثلاً ما طرح و سایز و رنگ را سفارش می‌دادیم و آنها برایمان می‌بافتند.» و در نهایت محصول بافته شده را به تهران ارسال می‌کردند تا از آنها عکاسی شود و برود در صفحه شبکه اجتماعی شان بنشیند.